

Helse- og omsorgsdepartementet
postmottak@hod.dep.no

Vår saksbehandler: Astrid Grydeland Ersvik
Vår ref.: 1122926 (2019_01015)

Vår dato: 16.12.2019
Deres ref.: 19/3950-

Høringssvar: Høring om miljø og helse i barnehager og skoler

Norsk Sykepleierforbund (NSF) har hatt høringen til vurdering hos Landsgruppen av helsesykepleiere.

NSFs viktigste innspill:

- Ytterligere samordning av aktuelt lovverk bør vurderes
- Forskriften bør ha en bestemmelse om samhandling med aktuelle tjenester
- Ansvaret for det psykososiale miljøet bør tydeliggjøres i forskriftsteksten
- Som en hovedregel bør skoleelever ha rett på 30 minutters matpause
- Rutiner for beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr bør også omhandle ansatte fra andre virksomheter som har regelmessig tilknytning til skolen
- Kommunens tilsynsansvar og -rolle bør tydeliggjøres

Generelle merknader:

En del bestemmelser i dagens forskrift vurderes å skulle ivaretas av andre lovverk. Fordelen med det er at flere instanser blir ansvarliggjort. Et fortsatt fragmentert lovverk kan imidlertid komplisere både ansvar, tilsyn og klagemuligheter – sannsynligvis også styring. Hvor oversiktlig og tilgjengelig blir de ulike bestemmelsene, både for ledelse, ansatte og brukere? Hvilke konsekvenser vil det ha for eks. foreldres klagerett – vil det bli enda vanskeligere enn i dag å vite hvor og hvordan man kan klage? Dette er spørsmål vi mener bør vurderes.

I høringsnotatet mangler referanser til *Forskrift om kommunens helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon og skolehelsetjenester*¹. Paragraf 6f i denne forskriften forplikter skolehelsetjenesten til *samarbeid med skole om tiltak som fremmer godt psykososialt og fysisk lærings- og arbeidsmiljø* I de faglige retningslinjene for tjenesten utdypes kravet til samhandling med skolen, og systematisk samarbeid med barnehagene. Blant annet på bakgrunn av dette, ønsker vi en paragraf i forskriften som omhandler krav til samarbeid med aktuelle tjenester.

§ 4 Helsemessig tilfredsstillende virksomhet - 6.2, 6.3 og 6.5.2:

Forskriften skal omfatte både fysiske og psykososiale faktorer, den skal «fange opp det helhetlige miljøet», men allikevel i hovedsak regulere det fysiske miljøet. Dette fremstår noe tvetydig. Det oppgis at dagens bestemmelse i § 12 Psykososiale forhold ivaretas i ny § 4 tredje ledd. Paragrafen har ikke noe tredje ledd, og sier ikke eksplisitt noe om psykososialt miljø.

Vi kan forstå de lovmessige argumentene for at det psykososiale i hovedsak skal reguleres gjennom sektorregelverket, men synes allikevel det er en svakhet. Helse er en helhet av faktorer som må sees i sammenheng. Forslaget gir et uheldig signal om at «miljø og helse» kun handler om fysisk miljø. Vi tror også det kan bli mindre oversiktlig når psykososiale faktorer skilles ut og kun reguleres i andre lovverk.

I første ledd bør *fysisk aktivitet* tilføyes i tillegg til lek.

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-10-19-1584>



NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 0 24 09
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506 MVA

Faktura adresse:
sykepleierforbundet@invoicedrop.com



Det er riktig å stille krav til at lokaler og uteområder skal være utformet på en slik måte «at overgrep og andre alvorlige hendelser kan forebygges og unngås». Vi kan ikke se at det er realistisk å få tilrettelagt alle eldre barnehager/skoler slik at de tilfredsstillende nødvendige krav. Økt voksentetthet – dvs. bemanning – vil da være et viktig tiltak.

Skolehelsetjenestens lokaler, beliggenhet og tilgjengelighet har betydning for elevenes psykososiale miljø. Dette er forhold som i det videre bør følges opp i relevant regelverk. Egnete lokaler for skolehelsetjenesten bør inngå i skolens ansvar, og alltid inngå i planlegging av nye skolebygg.

§ 9 Måltider og spisetid - 6.5.4.

Formuleringen «tilstrekkelig tid og ro til å spise» gir erfaringsmessig stadige diskusjoner om hvor lang matpausen faktisk bør være. Skolelever bør som hovedregel ha rett på 30 minutters matpause, på linje med det voksne har i arbeidslivet. En vanlig hverdag i barnehagen/skolen er nokså fastlagt, og de dagene det skjer noe ekstra kan man tilpasse matpausen. I matpausen inngår både vask av hender, spising, sosialt samspill/felleskap, og opprydding. Måltidet er langt mer enn mat.

§ 14 Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr -6.5.6.

Bestemmelsen bør også omhandle de som har regelmessig tilknytning til barnehagen/skolen – eks. ansatte i helsestasjon- og skolehelsetjenesten, PPT og andre.

En flytting av beredskapskrav og ansvar til sektorregelverket kan være hensiktsmessig. Vi mener allikevel at en bestemmelse/omtale av dette ansvaret naturlig bør inngå i denne forskriften.

§ 16 Informasjonssplikt

Forslaget om en tydeligere informasjonssplikt er både viktig og riktig, og støttes.

§ 18 Kommunalt tilsyn - 6.4.2 - 6.7.6.:

Tilsynsrapportene fra Statens helsetilsyn (2019)² viser at tilsyn i liten grad gjennomføres eller tiltak følges opp. Vi erfarer også manglende bevissthet om betydningen av kommunens tilsynsplikt, og prioritering av nødvendige tiltak i en ofte presset kommuneøkonomi. Dette tilsier at vi er noe tvilende til om kommunen kan og bør ivareta tilsyn med egen virksomhet.

Skal kommunalt tilsyn fungere, forutsetter det at den som ivaretar tilsynet tilhører en annen virksomhet/enhet enn den/de som det skal føres tilsyn med. Det kan ivareta en viss uavhengighet. Vi mener det også bør inngå en bestemmelse i forskriften om samarbeid og informasjonsflyt mellom tilsynsmyndighetene. Det kan bidra til å forplikte og dyktiggjøre kommunene i deres tilsynsrolle.

Med vennlig hilsen

Lill Sverresdatter Larsen
Forbundsleder

Kari Elisabeth Bugge
Fagsjef

Kopi: Landsgruppen av helsesykepleiere NSF

² <https://www.helsetilsynet.no/tilsyn/tilsynsrapporter/?w=2019miljoretta&t=81>

